

AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE

Prof. dr hab. Monika Motak
DZIEKAN WYDZIAŁU ENERGETYKI I PALIW

Kraków, dn. 06.09.2024

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani mgr inż. Pauliny Jagódki

pt.: Szkielety metalo-organiczne do katalitycznej konwersji CO₂

Podstawą formalną sporządzenia niniejszej recenzji jest pismo Pani Prof. dr hab. inż. Grażyny Gryglewicz, Przewodniczącej Rady Dyscypliny Inżynieria Chemiczna Politechniki Wrocławskiej. Recenzja została opracowana zgodnie z Ustawą z dn. 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023r., poz. 742 z późn. zm.) z uwzględnieniem, że praca realizowana jest w dziedzinie nauk inżynieryjno – technicznych w dyscyplinie inżynieria chemiczna.

Recenzowana rozprawa doktorska mgr inż. Pauliny Jagódki powstała w Katedrze Chemii i Technologii Paliw Politechniki Wrocławskiej pod nadzorem Pani promotor dr hab. inż. Agaty Łamacz.

Wybór tematu

Powstawanie niepożądanych produktów ubocznych w procesach produkcji energii ze spalania paliw kopalnych jest jednym z najistotniejszych problemów, z którymi mierzy się współczesna nauka. Do produktów tych należy, między innymi, ditlenek węgla, emisja którego podlega rygorystycznym ograniczeniom szczególnie w kontekście polityki zeroemisyjnej UE. Powstawanie dużych ilości CO₂, zarówno w konwencjonalnych procesach pozyskiwania energii, jak i kluczowych procesach technologicznych, takich jak produkcja cementu, metalurgia żelaza, przemysł chemiczny, czy rafineryjny jest poważnym wyzwaniem naukowym i technologicznym. Emisja CO₂ z polskich instalacji objętych europejskim systemem handlu emisjami (EU ETS), łącznie z

---

Prof. dr hab. Monika Motak
Akademia Górniczo-Hutnicza | Wydział Energetyki i Paliw
al. A. Mickiewicza 30, 30-059 Kraków,
tel. +48 12 617 20 66, fax. +48 12 617 45 47
e-mail: Monika.Motak@agh.edu.pl

---

sektorem lotniczym, w 2023 r. wyniosła blisko 154 mln ton CO₂. To jest ponad 20 % mniej niż rok wcześniej. Niestety, efekt ten, nie jest tylko wynikiem wprowadzania nowoczesnych technologii i urządzeń ale także zamykania niektórych produkcji ze względu na ich nieopłacalność. Najwięcej CO₂ w Polsce powstaje w energetyce zawodowej i transporcie, emisje w 2023 r. wyniosły 90 mln ton. A zatem redukcja emisji ditlenku węgla jest ważnym problemem współczesnej gospodarki. W Polsce jest to problem szczególnie istotny. Po pierwsze polska gospodarka, a zwłaszcza energetyka jest oparta na procesach spalania paliw kopalnych (węgla i gazu ziemnego), co generuje duże ilości antropogenicznego CO₂. Z drugiej strony Polska jest członkiem Unii Europejskiej i jest zobowiązana do przestrzegania przyjętych dyrektyw, które wymuszają drastyczne ograniczenia emisji CO₂.

Prowadzonych jest wiele badań dotyczących ograniczenia emisji powstającego ditlenku węgla do atmosfery. Należą do nich np. metody CCS związane z magazynowaniem wyseparowanego CO₂ w pokładach podziemnych: w nieprzydatnych już wyrobiskach węgla, na dnie oceanów czy w pokładach skał wapiennych. Metody te jednak są drogie i nie rozwiązują problemu emisji definitywnie. W szczególności jest to trudne w Polsce, gdyż najwięcej CO₂ powstaje na południu kraju a pokłady umożliwiające składowanie są na północy. Dlatego wydaje się, że pożądaną drogą do redukcji emisji ditlenku węgla jest jego zagospodarowanie. Umożliwia to przekształcenie uciążliwego CO₂ w wartościowy produkt handlowy. Procesami pozwalającymi na takie zagospodarowanie CO₂ są np. suchy reforming metanu (DRM), uwodornienie do metanu czy metanolu. Są to procesy złożone, wymagające opracowania metod otrzymywania nowoczesnych materiałów jako katalizatorów. Recenzowana dysertacja dotyczy preparatyki, charakterystyki i analizy aktywności katalitycznej modyfikowanych struktur metaloorganicznych dedykowanych procesom katalitycznym dla chemicznego zagospodarowania CO₂.

Możliwość redukcji emisji ditlenku węgla przez potraktowanie go jako wartościowego surowca chemicznego wpisuje się w światowe badania nad zagospodarowaniem CO₂.

Jak pokazano, wybór tematu pracy doktorskiej Pani mgr inż. Pauliny Jagódki jest w pełni uzasadniony i wpisuje się w trendy prowadzonych na świecie badań.

Ogólna charakterystyka rozprawy

Dysertacja ma tradycyjny układ, typowy dla eksperymentalnych prac doktorskich. Napisana jest w języku polskim. Na pracę składa się: część teoretyczna, cel pracy, część eksperymentalna składająca się z trzech podrozdziałów: preparatyka katalizatorów, metody i techniki badawcze wykorzystane do określania właściwości fizykochemicznych otrzymanych materiałów i testy aktywności katalitycznej w reakcjach cykloaddycji CO₂ do epoksydów i uwodornienia CO₂ do metanolu, kolejny obszerny rozdział to dyskusja wyników, a ostatni to wnioski i perspektywy, co daje łącznie 190 stron. W skład pracy wchodzi dodatkowo: zestawienie stosowanych skrótów, spisy 102 rysunków i 42 tabel, załączniki z zestawionymi wynikami (to kolejne 5 tabel). Bibliografia obejmuje 396 pozycji literaturowych. Ponadto wykaz 5 publikacji naukowych w tym 4 z bazy JCR, w których Doktorantka jest współautorką oraz 19 wystąpień konferencyjnych. Cała dysertacja liczy 240 stron. Rozdział pierwszy pracy zaczyna się rozważaniem dotyczącym emisji CO₂ i jego wpływu na zmiany klimatyczne, dalej omówiono metody wychwytu ditlenku węgla i jego wykorzystania w przemyśle lub chemicznego przetworzenia do wartościowych produktów. Dalej zamieszczono rozważania dotyczące budowy, właściwości fizykochemicznych i możliwości modyfikacji struktur metaloorganicznych. Rozdział drugi zawiera bardzo jasno sformułowane tezy i cele naukowe pracy wraz z krótkim opisem sposobu ich realizacji. W rozdziale trzecim Doktorantka opisuje preparatykę, metodykę badań i procedurę badawczą. W tym rozdziale szczegółowo opisano metody syntezy materiałów metaloorganicznych i sposoby ich modyfikacji. Tutaj także omówione są techniki badania właściwości fizykochemicznych oraz warunki prowadzenia procesów katalitycznych wraz ze schematami. Czwarty, najobszerniejszy (94 strony) rozdział pracy to dyskusja wyników, w którym przeprowadzono analizę fizykochemicznych badań próbek oraz szukano zależności między modyfikacjami a budową i właściwościami otrzymanych układów. Ostatni

---

piąty rozdział dysertacji stanowią syntetycznie przedstawione wnioski z całości realizowanej pracy oraz potencjalne możliwości rozszerzenia niektórych uzyskanych w toku realizacji doktoratu wyników.

Ocena merytoryczna

Celem pracy Pani mgr inż. Pauliny Jagódki było **określenie właściwości katalitycznych wybranych modyfikowanych szkieletów metaloorganicznych w reakcji konwersji CO₂ do cyklicznych węglanów oraz metanolu**. Prace badawcze skupiały się na powiązaniu metody modyfikacji materiałów o trzech różnych topologiach na ich strukturę, teksturę, morfologię i stabilność termiczną i wpływ tych właściwości na możliwości ich zastosowania w procesach katalitycznych takich jak cykloaddycja CO₂ do epoksydów i uwodornienie ditlenku węgla do metanolu.

W toku realizacji przedstawionej do oceny pracy wykonano kilka etapów preparatyki struktur MOF o trzech różnych topologiach, tj. typu: HKUST-1, MIL-100 i PCN-222, o odpowiednio zdefiniowanej strukturze krystalograficznej i zadawalająco rozwiniętej powierzchni właściwej, a następnie modyfikowano je poprzez wprowadzenie drugiego metalu lub połączenie z materiałem grafenowym. W celu określenia ich struktury, tekstury i morfologii, wszystkie otrzymane układy poddano badaniom fizykochemicznym. Przeanalizowano następujące aspekty: dobór warunków preparatyki na uzyskanie odpowiedniego nośnika i katalizatora, wpływ dodatku grafenu lub drugiego metalu (ceru i/lub miedzi lub cynku) na strukturę, teksturę, morfologię i właściwości katalityczne badanych próbek.

Dobór metod fizykochemicznych zastosowanych w ocenianej dysertacji jest prawidłowy i pozwala na pełną analizę struktury, tekstury, morfologii i właściwości katalitycznych badanych materiałów. Użyte metody obejmują: rentgenowską spektroskopię fotoelektronów XPS, dyfrakcję promieni rentgenowskich XRD, spektroskopię adsorpcyjną w podczerwieni FTIR, skaningową mikroskopię elektronową SEM, transmisyjną mikroskopię elektronową TEM, analizę termogravimetryczną TGA, niskotemperaturową sorpcję azotu, termoprogramowaną

redukcję wodorem H₂TPR, temperaturowo programowanej desorpcji NH₃, CO₂ i H₂. Taki dobór metod pozwolił na wyciągnięcie szeregu interesujących wniosków dotyczących struktury, składu i właściwości powierzchniowych otrzymanych układów katalitycznych oraz na powiązanie metody preparatyki z właściwościami fizykochemicznymi badanych próbek. Przebadano także aktywność katalityczną układów w procesie uwodornienia CO₂ do metanolu oraz cykloaddycji CO₂ do epoksydów. Przedyskutowano także właściwości katalityczne układów w zależności od ich struktury, tekstury i sposobu modyfikacji. Testy katalityczne prowadzono do 25 godzin w przypadku uwodornienia CO₂ do metanolu, co daje także informację o stabilności pracy katalizatora i ewentualnej szybkości dezaktywacji powierzchni. Niektóre testy katalityczne prowadzono trzykrotnie, co też umożliwiło dyskusję stabilnej pracy materiałów.

Analiza właściwości fizykochemicznych badanych układów oraz powiązanie ich z metodą preparatyki były głównym celem recenzowanej dysertacji dlatego omówieniu ich Doktorantka poświęciła najwięcej czasu. Jako szczególnie interesujące zależności między preparatyką a budową i właściwościami Autorka wskazała:

- w przypadku układów na bazie HKUST-1 fakt opracowania metody syntezy jednorodnych kompozytów z wykorzystaniem zredukowanego tlenku grafenu z naniesioną miedzią oraz optymalizacja warunków syntezy cyklicznych węglanów z ich użyciem.
- dla układów MIL-100 ocena wpływu stężenia jonów cynku na właściwości fizykochemiczne i katalityczne.
- w przypadku PCN-222 określenie aktywności i stabilności układów w reakcji uwodornienia CO₂ do metanolu.
- Wprowadzenie niewielkiej ilości fazy cerowej do PCN-222(Zr) znacząco zwiększa wydajność tworzenia metanolu, co Autorka tłumaczy m.in. wynikiem oddziaływań Zr-Ce w uzyskanym materiale.
- wprowadzenie miedzi do materiałów Ce@PCN-222(Zr) oraz PCN-222(Zr/Ce) negatywnie wpływa na wydajność tworzenia metanolu. Co jest związane z utlenianiem fazy miedzi.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że Doktorantka krytycznie analizuje wyniki badań. Zauważa, że w przypadku niektórych układów szybko następuje degradacja tekstury (PCN-222), ale znalazła inne sposoby modyfikacji, w wyniku których układy znacząco lepiej znoszą warunki reakcji.

Praca doktorska Pani Pauliny Jagódki jest dobrze zaplanowana i zrealizowana. Jest to praca wielowątkowa. Analiza tak obszernego materiału badawczego świadczy o dużej wiedzy i umiejętnościach, a także o dojrzałości naukowej Autorki.

Niestety Doktorantka nie uniknęła licznych błędów językowych i edytorskich. W niektórych zdaniach brakuje całego słowa, w innych pojawiają się liczne literówki. Nie umniejsza to wartości merytorycznych pracy. Na pochwałę zasługują bardzo ładnie opracowane rysunki i tabele.

Podczas lektury pracy nasunęła mi się refleksja, że technologia produkcji metanolu z ditlenku węgla najczęściej badana jest na katalizatorach niklowych oraz jedyna działająca na Islandii instalacja także pracuje na takim katalizatorze. Uprzejmie proszę o przedyskutowanie, jak katalizatory testowane w pracy w reakcji uwodornienia ditlenku węgla do metanolu plasują się w stosunku do najczęściej rozważanych niklowych osadzonych na nośniku.

Konkluzja recenzji

Recenzowana przeze mnie rozprawa doktorska Pani mgr inż. Pauliny Jagódki przedstawia oryginalne podejście do chemicznego zagospodarowania ditlenku węgla oraz pokazuje, że wykonane badania i ich analiza stanowią istotny wkład do opracowania nowych materiałów katalitycznych, pozwalających na konwersję CO₂ do użytecznych produktów, możliwych do dalszego wykorzystania w gospodarce. Takie podejście wpisuje się to w trendy, zarówno gospodarki obiegu zamkniętego, jak i dbałości o środowisko oraz poszanowania surowców naturalnych. Uzyskane w toku realizacji pracy wyniki wykazują, niezbędne w pracach naukowych nowości i dużą wartość poznawczą oraz wpisują się w nauki techniczne w dyscyplinę inżynieria chemiczna.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr inż. Pauliny Jagódki pt.: „Szkielety metaloorganiczne do katalitycznej konwersji CO₂”

---

spełnia wymagania formalne w odniesieniu do prac doktorskich i odpowiada wymogom Ustawy dn. 20 lipca 2018r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz. U. z 2023r., poz. 742 z późn. zm.) i stawiam wniosek do Rady Dyscypliny Inżynieria Chemiczna o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Biorąc pod uwagę dużą wartość merytoryczną pracy, zaangażowanie Autorki w prace naukową Zespołu poprzez udział w realizacji projektów badawczych, wnoszę do Rady Dyscypliny Inżynieria Chemiczna Politechniki Wrocławskiej o rozważenie wyróżnienia pracy, o ile spełnia inne wymagania stawiane przez Radę.

Prof. dr hab. Monika Motak

